

MATURA Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO W 2021 R.
POZIOM ROZSZERZONY
NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

- Egzamin maturalny z języka obcego jako przedmiotu dodatkowego będzie przeprowadzany na podstawie **wymagań egzaminacyjnych**, zawierających ograniczony zakres wymagań podstawy programowej oraz ograniczony zakres środków gramatycznych.
- Oczekiwany średni poziom biegłości językowej, w tym zakresu środków językowych w wypowiedziach pisemnych (w skali ESOKJ) – **B1+** (**B2** w zakresie rozumienia ze słuchu i rozumienia tekstów pisanych).
- **Przystąpienie do egzaminu na poziomie rozszerzonym – nieobowiązkowe.** Można przystąpić do egzaminu z maksymalnie 6 przedmiotów dodatkowych.
- Czas trwania: **150 minut** (bez zmian).

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE – PORÓWNANIE

DOTYCHCZASOWE WYMAGANIA EGZAMINACYJNE	WYMAGANIA EGZAMINACYJNE W 2021 R.
<p> PODSTAWA PROGRAMOWA PRZEDMIOTU JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY IV etap edukacyjny Poziom IV.1 – dla kontynuujących naukę ZAKRES ROZSZERZONY </p> <p> Kolorem szarym oznaczono zapisy, których nie ma w wymaganiach egzaminacyjnych w 2021 r. </p>	<p> Na podstawie <i>Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 16 grudnia 2020 r., Załącznik nr 2 Wymagania egzaminacyjne dotyczące egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2020/2021.</i> </p> <p> W dokumencie dwiema gwiazdkami (**) oznaczono wymagania, z zakresu których będzie przeprowadzana część ustna egzaminu maturalnego, nieobowiązkowa w 2021 r. </p>
OGÓLNE WYMAGANIA EGZAMINACYJNE	
<p> I. Znajomość środków językowych. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych. </p>	
<p> II. Rozumienie wypowiedzi. Zdający rozumie wypowiedzi ustne i pisemne o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych. </p>	
<p> III. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń tworzy płynne i zrozumiałe, dłuższe wypowiedzi ustne oraz dłuższe </p>	<p> III. Tworzenie wypowiedzi. Zdający tworzy płynne i zrozumiałe, **dłuższe wypowiedzi ustne oraz dłuższe </p>

wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
IV. Reagowanie na wypowiedzi. Uczeń reaguje płynnie, w formie ustnej i pisemnej, w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	IV. Reagowanie na wypowiedzi. Zdający reaguje płynnie, w formie **ustnej i pisemnej, w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
V. Przetwarzanie wypowiedzi. Zdający zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	
SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EGZAMINACYJNE	
1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:	
1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, problemy etyczne);	
2) dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkania);	
3) szkoła (np. przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie poza szkolne, system oświaty);	3) szkoła (np. przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne);
4) praca (np. zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy);	
5) życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);	
6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne, diety);	
7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze, banki, ubezpieczenia);	
8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie, wypadki);	
9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media);	
10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy);	
11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia, niepełnosprawni, uzależnienia, ochrona zdrowia);	

12) nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z pod stawowych urządzeń technicznych, awarie, technologie informacyjno-komunikacyjne);	
13) świat przyrody (np. klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, katastrofy, przestrzeń kosmiczna);	
14) państwo i społeczeństwo (np. struktura państwa, urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe, konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna, gospodarka);	14) państwo i społeczeństwo (np. organizacje społeczne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna, gospodarka);
15) elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności.	
2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii.	2. Zdający rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe). Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii; 2) <u>rozdziela formalny i nieformalny styl wypowiedzi.</u>
3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii.	3. Zdający rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii; 2) <u>rozdziela formalny i nieformalny styl wypowiedzi.</u>
4. Uczeń tworzy płynne i zrozumiałe, dłuższe wypowiedzi ustne. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto: 1) wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach); 2) przedstawia w logicznym porządku	**4. Zdający tworzy płynne i zrozumiałe, dłuższe wypowiedzi ustne. Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: 1) <u>stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.</u>

<p>argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.</p>	
<p>5. Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne (np. list formalny, rozprawka, opis, opowiadanie, sprawozdanie, recenzja), bogate i spójne pod względem treści.</p> <p>Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach); 2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu. 	<p>5. Zdający tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne (np. list formalny, rozprawka, artykuł), bogate i spójne pod względem treści.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji; 2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.
<p>6. Uczeń reaguje ustnie w sposób płynny w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach.</p> <p>Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezastuzone oskarzenie, spowodowanie szkody); 2) aktywnie uczestniczy w rozmowie i dyskusji (przedstawia opinie i argumenty, odpiera argumenty przeciwne); 3) komentuje, zgadza się lub kwestionuje zdanie innych uczestników dyskusji; 4) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; 5) wysuwa i rozważa hipotezy. 	<p>**6. Zdający reaguje ustnie w sposób płynny w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach w zakresie wymagań określonych dla poziomu podstawowego.</p>
<p>7. Uczeń reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego (np. list prywatny lub formalny, sprawozdanie) w sytuacjach formalnych i nieformalnych.</p> <p>Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezastuzone oskarzenie, spowodowanie szkody); 	<p>7. Zdający reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego (np. list formalny) w sytuacjach formalnych i nieformalnych.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezastuzone oskarzenie, spowodowanie szkody);

<p>2) ustosunkowuje się do opinii innych osób;</p> <p>3) przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne;</p> <p>4) komentuje, akceptuje lub kwestionuje zdanie innych;</p> <p>5) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych;</p> <p>6) wysuwa i rozważa hipotezy.</p>	<p>2) ustosunkowuje się do opinii innych osób;</p> <p>3) przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne;</p> <p>4) komentuje, akceptuje lub kwestionuje zdanie innych;</p> <p>5) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych;</p> <p>6) wysuwa i rozważa hipotezy.</p>
<p>8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie.</p> <p>Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu pod stawowego, a ponadto:</p> <p>1) streszcza usłyszany lub przeczytany tekst;</p> <p>2) rozwija notatkę, ogłoszenie, nagłówki prasowe;</p> <p>3) stosuje zmiany stylu lub formy tekstu.</p>	<p>8. Zdający przetwarza tekst **ustnie lub pisemnie.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.</p>
<p>9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).</p>	<p>9. Zdający dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. poprawianie błędów).</p>
<p>10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.</p>	-
<p>11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p>	-
<p>12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.</p>	<p>10. Zdający stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.</p>
<p>13. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).</p>	<p>11. Zdający posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).</p>

ZAKRES STRUKTUR GRAMATYCZNYCH*	
Na podstawie <i>Informatora o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2014/2015</i>	Na podstawie Aneksu do Informatora o egzaminie maturalnym z języka angielskiego obowiązującego w roku szkolnym 2020/2021
CZASOWNIK	
1. Bezokolicznik i formy osobowe, np. <i>to sleep, sleeps, to have slept.</i>	
2. Czasowniki posiłkowe, np. <i>be, do, have.</i>	
<p>3. Czasowniki modalne i półmodalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • can, np. <i>I can draw very well. You can go without me if you want. Can you help me with the luggage, please? I can't hear you. Whoever you saw, it can't have been John.</i> • could, np. <i>I could read when I was six. I'm sorry but I couldn't help you yesterday. Could you sing this song for us, please? You could have taken a taxi from the airport.</i> • may, np. <i>May I sit here? My mother may still be at work. You may stay longer if you want. You may not have heard about this place but it's amazing.</i> • might, np. <i>They might be a little late. Don't touch it, you might break it. At 5 p.m. John might have been taking a driving test.</i> • must; have to, np. <i>It must be cold outside. I must do this exercise for tomorrow. You mustn't smoke in here. We have to make the beds every morning. You didn't have to help them. You must be kidding. He must have done it, there was nobody else there.</i> • will, np. <i>I will study harder this year. Will you do something for me, please? I promise I won't do that again.</i> • shall, np. <i>Shall we go to the seaside this weekend? Shall I help you? What shall we do? The management shall not be responsible for damage to personal property.</i> • would, np. <i>It would be a good idea.</i> 	<p>3. Czasowniki modalne i półmodalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • can, np. <i>I can draw very well. You can go without me if you want. Can you help me with the luggage, please? I can't hear you. Whoever you saw, it can't have been John.</i> • could, np. <i>I could read when I was six. I'm sorry but I couldn't help you yesterday. Could you sing this song for us, please? You could have taken a taxi from the airport.</i> • may, np. <i>May I sit here? My mother may still be at work. You may stay longer if you want. You may not have heard about this place but it's amazing.</i> • might, np. <i>They might be a little late. Don't touch it, you might break it. At 5 p.m. John might have been taking a driving test.</i> • must; have to, np. <i>It must be cold outside. I must do this exercise for tomorrow. You mustn't smoke in here. We have to make the beds every morning. You didn't have to help them. You must be kidding. He must have done it, there was nobody else there.</i> • will, np. <i>I will study harder this year. Will you do something for me, please? I promise I won't do that again.</i> • shall, np. <i>Shall we go to the seaside this weekend? Shall I help you? What shall we do?</i> • would, np. <i>It would be a good idea.</i>

<p><i>Would you like some tea? I wouldn't like to be in his place. When at my grandmother's, I would always have toast with peanut butter for breakfast.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • should; ought to, np. <i>We should finish the project this week. I ought to be home by 10 p.m. You shouldn't play with matches. You ought to have washed the glasses before serving the drinks.</i> • need; need to, np. <i>You needn't worry about it. You don't need to go there. You needn't have come, I'm going to deal with it myself.</i> • used to, np. <i>We used to go to the seaside every weekend when I was a child.</i> 	<p><i>Would you like some tea? I wouldn't like to be in his place.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • should; ought to, np. <i>We should finish the project this week. I ought to be home by 10 p.m. You shouldn't play with matches. You ought to have washed the glasses before serving the drinks.</i> • need; need to, np. <i>You needn't worry about it. You don't need to go there. You needn't have come, I'm going to deal with it myself.</i> • used to, np. <i>We used to go to the seaside every weekend when I was a child.</i>
<p>4. Konstrukcje czasownikowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • going to, np. <i>It's going to rain. What are you going to do about it?</i> • be able to, np. <i>Will you be able to do it tomorrow? I regret not being able to help them.</i> • would like to, np. <i>What would you like to order?</i> 	
<p>5. Czasowniki regularne i nieregularne, np. <i>listen–listened–listened; go–went–gone.</i></p>	
<p>6. Imiesłów czynny i bierny, np. <i>writing, written.</i></p>	
<p>7. Czasowniki złożone (phrasal verbs), np. <i>What are you looking for? Turn the radio down, please. My friend came up with a great idea. It took me an hour to figure out how to do the task. My boss looks down on everybody.</i></p>	
<p>8. Czasy gramatyczne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Present Simple, np. <i>I am from Sweden. The shop is closed on Sundays. I do the shopping here every morning. Their plane lands at 7 p.m. The sun sets in the west. I have a new car. I will call you when the meeting starts.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • Present Continuous, np. <i>I'm writing an important email. We're staying in the Rocamar Hotel. I'm getting tired. My parents are leaving on holiday tomorrow. I'm having lunch at the moment. Why are you always packing at the last moment? While you're getting ready, I will look for an umbrella.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Present Continuous, np. <i>I'm writing an important email. We're staying in the Rocamar Hotel. I'm getting tired. My parents are leaving on holiday tomorrow. I'm having lunch at the moment. While you're getting ready, I will look for an umbrella.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Present Perfect, np. <i>We have just had dinner. I have been here since Monday. It's the first time I have tried a passion fruit. The show has already finished. I will serve dinner as soon as you have set the table.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • Present Perfect Continuous, np. <i>We have been waiting here for ages! How long have you been living in this area? Have you been crying? I've been attending these classes every Tuesday since May.</i> 	

• Past Simple, np. <i>We were a little worried about you. I bought this car yesterday. When she was younger, she was really shy. We went for a walk and then we had dinner in a restaurant.</i>	
• Past Continuous, np. <i>Yesterday at 5 p.m. I was swimming in the ocean. When we arrived, most of the guests were dancing. I wasn't expecting you today! I was wondering if you could help me with this suitcase.</i>	
• Past Perfect, np. <i>The train had left before we reached the station. I felt I had been there before. By 1492 Columbus had made many sea voyages. It was the first time the neighbours had seen my new flat.</i>	
• Past Perfect Continuous, np. <i>I couldn't believe they had been living here for so many years.</i>	
• Future Simple, np. <i>We will go on a trip next weekend. I hope it won't rain tomorrow. I will take this bag, it's great! When will I see you again? Will you help me? We will get up when we want.</i>	
• Future Continuous, np. <i>I'll be working at five.</i>	
• Future Perfect, np. <i>I hope they will have arrived by the evening. By the time I retire, I hope I will have done many exciting things.</i>	
• Future Perfect Continuous, np. <i>In September I will have been working here for 20 years.</i>	-
9. Tryb łączący, np. <i>I suggest that you bring your own towel. I insist that you help me with this project.</i>	-
RZECZOWNIK	
1. Nazwy rzeczy policzalnych, np. <i>a car, an answer</i> i niepoliczalnych, np. <i>money, flour</i> .	
2. Liczba mnoga rzeczowników, np. <i>a skirt – skirts, a child – children, a wife – wives, a baby – babies, a box – boxes, a sheep – sheep, a foot – feet, a passer-by – passers-by, an add-on – add-ons</i> .	
3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej, np. <i>news, advice</i> lub mnogiej, np. <i>trousers, glasses</i> .	
4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności, np. <i>the daughter's wedding, the size of the room</i> .	
5. Rodzaj, np. <i>an actor – an actress; a nephew – a niece; a fox – a vixen</i> .	
6. Rzeczowniki złożone, np. <i>toothpaste, a mother-in-law, a dance school</i> .	
PRZEDIMEK	
1. Przedimek nieokreślony, np. <i>a house / an umbrella, a yellow box, a bar of chocolate; I have a small garden</i> .	
2. Przedimek określony, np. <i>the house of my dreams, the United States, the Himalayas, the table on the right, the most beautiful girl, play the guitar; I have a small garden. In the garden there are different flowers</i> .	
3. Przedimek zerowy, np. <i>lunch, furniture, Mount Everest; Dogs and cats are our favourite pets</i> .	
PRZYMIOTNIK	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. <i>tall – taller – the tallest, elegant – more elegant – the most elegant, good – better – the best, little – less – the least</i> .	
2. Użycie przymiotników z <i>so</i> i <i>such</i> np. <i>She's so beautiful. They are such nice people</i> .	

3. Przymiotniki dzierżawcze, np. <i>my, your</i> .	
4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania, np. <i>It smells great</i> .	
5. Przymiotniki używane w funkcji rzeczownika, np. <i>the rich</i> .	
PRZYSŁÓWEK	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. <i>early – earlier – the earliest, much – more – the most</i> .	
2. Użycie przysłówków: <ul style="list-style-type: none"> o dwóch znaczeniowo różnych formach, np. <i>He works too hard. He hardly sleeps. We arrived too late. She has put on weight lately.</i> too, np. <i>You're driving too fast.</i> enough, np. <i>He's not old enough to go abroad alone.</i> 	
3. Miejsce przysłówka w zdaniu, np. <i>You are always hungry! She never does the shopping on Sunday. I have never seen the Himalayas. Do it very carefully. My father works very hard. Little did he know what was going to happen.</i>	
ZAIMEK	
1. Zaimki osobowe, np. <i>I, you</i> .	
2. Zaimki dzierżawcze, np. <i>mine, yours</i> .	
3. Zaimki zwrotne i emfatyczne, np. <i>yourself, themselves</i> .	
4. Zaimki wskazujące, np. <i>this, these</i> .	
5. Zaimki pytające, np. <i>what, how, why</i> .	
6. Zaimek względne, np. <i>who, which, that</i> .	
7. Zaimki wzajemne, np. <i>each other, one another</i> .	
8. Zaimki nieokreślone, np. <ul style="list-style-type: none"> <i>some, any, no, every</i> i złożenia z nimi <i>none, either, neither</i> <i>many, much, few, a few, little, a little</i> <i>another, other, others, the other, the others</i> <i>every, each</i> <i>enough</i> <i>both, all</i> <i>either – or, neither – nor</i>. 	
9. Zaimki bezosobowe: <i>you, one</i> .	
LICZEBNIK	
Liczebniki główne, porządkowe, ułamkowe i dziesiętne.	
PRZYIMEK	
1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu, np. <i>in London, at 7 p.m., on Sunday, in July, on Saturday evening, by bus, with a pen, to get a reward</i> .	
2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach, np. <i>interest in, famous for, think of, objection to, compatible with, refer to</i> .	
SPÓJNIK	
Spójniki, np. <i>and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite, yet,</i>	Spójniki, np. <i>and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although,</i>

<p><i>on condition that, supposing, providing/provided that, so as, even though, whereas, as if, as though, in case.</i></p>	<p><i>however, so, in spite of, despite, yet, on condition that, so as, even though, as if, as though, in case.</i></p>
<p>SKŁADNIA</p>	
<p>1. Zdania oznajmujące: - twierdzące, np. <i>I'm seventeen years old. There's too little time. I have been here before. I'm going to learn Japanese.</i> - przeczące, np. <i>I don't know the answer to this question. I haven't seen you for ages. There is no food in the fridge. I can't do anything about it. Neither/ None of my friends can drive a car.</i></p>	
<p>2. Zdania pytające, np. <i>How old are you? Where are you going? Who is this cake for? How long does it take to get to the airport? When did the match start? Do you have to do any housework today? What is your room like? What happened? Who made you go there?</i></p>	
<p>3. Zdania rozkazujące, np. <i>Put the kettle on. Don't tell me what to do. Let's go there together.</i></p>	
<p>4. Zdania wykrzyknikowe, np. <i>How nice of you! What wonderful scenery!</i></p>	<p>4. Zdania wykrzyknikowe, np. <i>How nice of you! What a wonderful scenery!</i></p>
<p>5. Zdania z podmiotem <i>it</i>, np. <i>It's half past two. It's getting cloudy. It's really great here. It makes me happy. It was only last week that he was awarded that prize. It's worth having a look inside the building. It's no use trying to convince him.</i></p>	<p>5. Zdania z podmiotem <i>it</i>, np. <i>It's half past two. It's getting cloudy. It's really great here. It makes me happy. It's worth having a look inside the building. It's no use trying to convince him.</i></p>
<p>6. Zdania z podmiotem <i>there</i>, np. <i>There are too many people in this room. There weren't any clouds in the sky when we left. There will be over a thousand people at the concert. There are bound to be problems.</i></p>	<p>6. Zdania z podmiotem <i>there</i>, np. <i>There are too many people in this room. There weren't any clouds in the sky when we left. There will be over a thousand people at the concert.</i></p>
<p>7. Zdania z dwoma dopełnieniami, np. <i>My boyfriend brought me wonderful flowers.</i></p>	
<p>8. Strona bierna, np. <i>It is made of wood. The building was destroyed by the storm. The parcel has just been delivered. The meal will be served in a moment. It must be finished today. His every step is being watched. He is/was believed to have robbed a bank. I was made to give a speech. The curtains must have been made of special fabric. She likes being admired. The meeting had to be cancelled.</i></p>	
<p>9. Pytania typu question tags, np. <i>He's English, isn't he? Give me the book, will you?</i> i dopowiedzenia, np. <i>So do I. Nor/Neither do I.</i></p>	
<p>10. Pytania pośrednie, np. <i>Can you tell me what time it is? Could you tell me where I should turn? I don't know where everybody is.</i></p>	
<p>11. Mowa zależna, np. <i>My mum said she was tired. The teacher told me to answer the question. The neighbour asked me not to play music too loudly. A doctor wanted to know what was wrong. I wanted to know when the bus would come. I asked mum how many cakes she had bought for the party. The policeman denied having heard about the burglary. The security guard accused me of shoplifting. The man objected to having the meeting interrupted.</i></p>	

<p>12. Zdania współrzędnie złożone, np. <i>I called my friend and asked him to help me. He came to the meeting but refused to accept our offer.</i></p>	
<p>13. Zdania podrzędnie złożone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmiotowe, np. <i>What I know about it is confidential.</i> • orzecznikowe, np. <i>The problem is that we need help.</i> • dopełnieniowe, np. <i>He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party. All I did was (to) send him an apology.</i> • przydawkowe, np. <i>The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess. He came late, which surprised all of us.</i> • okolicznikowe: <ul style="list-style-type: none"> – celu, np. <i>I phoned him (in order) to tell him the news. I did it so as to save him time. The Government passed that law in order that / so (that) this kind of antisocial behaviour could be punished.</i> – czasu, np. <i>Say your name when they ask you.</i> – miejsca, np. <i>They found themselves where they had never been before.</i> – porównawcze, np. <i>Sylvia's garden isn't so big as Margaret's (is). I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother (has). The older I get, the happier I am. She speaks several languages, as do her parents.</i> – przyczyny, np. <i>I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.</i> – przyzwolenia, np. <i>Although he was big and strong, he didn't want to fight.</i> – skutku, np. <i>I worked till late so I was tired.</i> – sposobu, np. <i>Do as I tell you.</i> – stopnia, np. <i>So much was he engaged in his work that he didn't hear anyone.</i> 	<p>13. Zdania podrzędnie złożone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmiotowe, np. <i>What I know about it is confidential.</i> • orzecznikowe, np. <i>The problem is that we need help.</i> • dopełnieniowe, np. <i>He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party.</i> • przydawkowe, np. <i>The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess. He came late, which surprised all of us.</i> • okolicznikowe: <ul style="list-style-type: none"> – celu, np. <i>I phoned him (in order) to tell him the news. I did it so as to save him time. The Government passed that law in order that / so (that) this kind of antisocial behaviour could be punished.</i> – czasu, np. <i>Say your name when they ask you.</i> – miejsca, np. <i>They found themselves where they had never been before.</i> – porównawcze, np. <i>Sylvia's garden isn't so big as Margaret's (is). I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother (has). The older I get, the happier I am.</i> – przyczyny, np. <i>I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.</i> – przyzwolenia, np. <i>Although he was big and strong, he didn't want to fight.</i> – skutku, np. <i>I worked till late so I was tired.</i> – sposobu, np. <i>Do as I tell you.</i> – stopnia, np. <i>He was so engaged in his work that he didn't hear anyone.</i>
<p>14. Zdania warunkowe (typu 0, I, II, III oraz mieszane), np. <i>If you enter the room, an</i></p>	<p>14. Zdania warunkowe (typu 0, I, II, III), np. <i>If you enter the room, an alarm goes off.</i></p>

<p><i>alarm goes off. If it rains tomorrow, we will stay at home. If he changed his ways, he'd have more friends. If I had known about your victory, I would have called to congratulate you. If he knew English, he'd have represented Poland at last month's conference in Great Britain. If he had gone to bed earlier yesterday, he wouldn't be so tired now.</i></p>	<p><i>If it rains tomorrow, we will stay at home. If he changed his ways, he'd have more friends. If I had known about your victory, I would have called to congratulate you.</i></p>
<p>15. Zdania wyrażające życzenie, preferencje lub przypuszczenie, np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wish, np. <i>I wish you were here. I wish they would cancel the meeting. I wish we had left earlier.</i> • it's time, np. <i>It's (high) time he found a job.</i> • had better, np. <i>You'd better (not) come tomorrow.</i> • would rather, np. <i>I would rather (not) go there. They would rather you didn't smoke here.</i> • if only, np. <i>If only we could drive faster! If only I had listened to you.</i> • as if / as though, np. <i>She felt as if / as though all of her worries had gone.</i> • suppose/supposing, np. <i>Suppose you had a choice, what option would you go for?</i> 	<p>15. Zdania wyrażające życzenie, preferencje lub przypuszczenie, np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wish, np. <i>I wish you were here. I wish they would cancel the meeting. I wish we had left earlier.</i> • it's time, np. <i>It's (high) time he found a job.</i> • had better, np. <i>You'd better (not) come tomorrow.</i> • would rather, np. <i>I would rather (not) go there. They would rather you didn't smoke here.</i> • if only, np. <i>If only we could drive faster! If only I had listened to you.</i> • as if / as though, np. <i>She felt as if / as though all of her worries had gone.</i>
<p>16. Konstrukcje bezokolicznikowe, np. <i>I promise to write every day. It's difficult for me to decide. I want you to do it. I'm glad to see you. I have many letters to write. I'd prefer to fly rather than travel by bus. Will you let me go there? Don't make me laugh. When am I supposed to return the books? It was surprising to hear his name mentioned. They were about to leave when I arrived. I saw him do a trick.</i></p> <p>oraz gerundialne, np. <i>I enjoy swimming and sunbathing. I couldn't help reading your message. I was excited about getting birthday presents. I prefer skiing to snowboarding. I couldn't remember writing the letter. I heard him singing.</i></p>	<p>16. Konstrukcje bezokolicznikowe, np. <i>I promise to write every day. It's difficult for me to decide. I want you to do it. I'm glad to see you. I have many letters to write. I'd prefer to fly rather than travel by bus. Will you let me go there? Don't make me laugh. When am I supposed to return the books? It was surprising to hear his name mentioned. I saw him do a trick.</i></p> <p>oraz gerundialne, np. <i>I enjoy swimming and sunbathing. I couldn't help reading your message. I was excited about getting birthday presents. I prefer skiing to snowboarding. I couldn't remember writing the letter. I heard him singing.</i></p>

<i>I'm not used to getting up so early. There's no hope of their winning the match.</i>	<i>I'm not used to getting up so early. There's no hope of their winning the match.</i>
17. Konstrukcje: <i>have/get something done, have sb do sth, get sb to do sth</i> , np. <i>He had his room painted yesterday. I must get it done tomorrow. I will have Mike cook dinner next time we meet.</i>	
18. Inwersja stylistyczna i inne formy emfatyczne, np. <i>Rarely do I see so much enthusiasm in her eyes. It was John who told me about it. Had I known about your accident, I wouldn't have bothered you. You do look nice today. I did tell you.</i>	-

* W tekstach na rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych mogą wystąpić środki gramatyczne spoza listy. Znajomość takich środków nie będzie jednak warunkowała poprawnego rozwiązania zadań egzaminacyjnych.

**ANEKS DO INFORMATORA O EGZAMINIE MATURALNYM Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO
OBOWIĄZUJĄCY W ROKU SZKOLNYM 2020/2021**

DODATKOWE INFORMACJE

1. Część ustna egzaminu maturalnego w 2021 roku – nieobowiązkowa. Przystąpić do niej mogą osoby, którym wynik z części ustnej jest potrzebny w postępowaniu rekrutacyjnym do szkoły wyższej za granicą.
2. Ze względu na określony w wymaganiach egzaminacyjnych średni oczekiwany poziom biegłości językowej – poziom trudności leksykalnej i/lub gramatycznej zostałby obniżony w przypadku:
 - tekstu 1. do zadania 4. str. 66-67.

Zadanie 4. (0–5)

Przeczytaj dwa teksty związane ze szkołą. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl literę A, B, C albo D.

Tekst 1.
TEACHER MAN

I was in my third year of teaching creative writing when one of my students, 16-year-old Mikey, gave me a note from his mother: “Dear Mr. McCort, Mikey’s grandmother who is 80 fell down the stairs from too much coffee and I kept Mikey at home to take care of her so I could go to my job at the ferry terminal. Please excuse Mikey. P.S. His grandmother is ok.”

I had seen Mikey scribbling the note at his desk, using his left hand to disguise his handwriting. I said nothing. Most parental excuse notes I received back in those days were penned by my students. I threw Mikey’s note into a desk drawer along with dozens of other notes. While my class took a test, I decided to read all the notes again. I made two piles, one for the genuine ones, the other for forgeries. The second was the larger pile, with writing that ranged from imaginative to lunatic.

Isn’t it remarkable, I thought, how the students whined and said it was hard putting 200 words together on any subject? But when they forged excuse notes, they were brilliant. The notes I had could be turned into an anthology of Great American Excuses. They were samples of talent never mentioned in song, story or study.

How could I have ignored this treasure trove, these gems of fiction and fantasy? Here was American high school writing at its best – raw, real, urgent, brief, and lying like “The stove

caught fire and the wallpaper went up and the fire department kept us out of the house all night.”

The writers of these notes didn’t realize that honest excuse notes were usually dull: “Peter was late because the alarm clock didn’t go off.”

One day I had an idea. I typed out a dozen excuse notes and told the students to read them.

“Mr. McCourt, who wrote these?” asked one boy.

“You did,” I said.

“So what are we supposed to do?”

“This is the first class to study the art of the excuse note – the first class, ever, to practice writing them. You’re so lucky to have a teacher like me who has taken your best writing and turned it into a subject worthy of study.”

Everyone smiled as I went on, “You didn’t settle for the old alarm clock story. You used your imagination. One day you might be writing excuses for your own children when they’re late or absent. So try it now.”

The students produced a rhapsody of excuses, ranging from a 16-wheeler truck crashing into a house to a severe case of food poisoning blamed on the school cafeteria. They said, “More, more. Can we do more?”

I asked the class to think about anyone in history who could use a good excuse note. I wrote suggestions on the board, including the most notorious gangster, Al Capone.

And then I heard, “Mr. McCourt, the principal is at the door.” My heart sank as the principal entered. He started walking up and down, peering at papers. He picked a few up and read them as if he was grading them. He frowned and pursed his lips. On his way out, he said he would like to see me.

Here it comes, I thought. The retribution. The principal was sitting at his desk. “Come in, I just want to tell you that that lesson, that project, whatever you were doing, was top-notch. Those kids were writing at college level. I just want to shake your hand,” he said.

adapted from Teacher Man by Frank McCourt

- zadania 5.4. str. 69.

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Zadanie 5. (0–4)

Przeczytaj tekst. Uzupełnij każdą lukę (5.1.–5.4.), przekształcając jeden z wyrazów z ramki w taki sposób, aby powstał spójny i logiczny tekst. Wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych wyrazów.

Uwaga: dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

come	high	steep	have	good	make
------	------	-------	------	------	------

SPACE TOURISM FOR THE REST OF US

For more than 50 years, governments had the monopoly on space travel. Until April 28, 2001 when Dennis Tito **5.1.** _____ history by becoming the world's first space tourist. An orbital getaway is still only for the world's wealthiest adventurers, though; just seven tourists **5.2.** _____ the opportunity to go into orbit with *Space Adventures* so far. But that doesn't mean an out-of-this-world experience is completely out of reach for those of us who have to live on a slightly lower budget. For those who want a taste of space travel without spending a fortune, a sub-orbital experience is the next **5.3.** _____ thing. The cheapest trip right now is a flight with *Zero Gravity Corp.*, a private company whose "mission is to make the excitement and adventure of space travel easily accessible to the public." Participants board a Boeing 727, which climbs to a high altitude and then dives **5.4.** _____ to give passengers the feeling of weightlessness.

adapted from www.cbc.ca

3. Na poziomie rozszerzonym ze względu na oczekiwany średni poziom biegłości językowej (w skali *ESOKJ*), w tym zakresie środków językowych w wypowiedziach pisemnych – B1+, ulega zmianie liczba punktów przyznanych **w kryterium zakresu środków językowych** w:
 - zadaniu 7., przykładowa oceniona wypowiedź do tematu 3., str. 74-76. – **3 punkty** (w *Informatorze...* jest 2 punkty) – szeroki zakres środków językowych; w pracy występują dość liczne fragmenty charakteryzujące się różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, np. *It would be great to have a job; a deciding factor; artistically-minded teenagers, faculty; you do not have any guarantee of success even if you sacrifice what you like; may lead to depression or work burnout; If you don't enjoy the work you do, it may be difficult to be good at it; a decision for the rest of your life.*

Temat 3.

Dreams and interests are an important part of our life. It would be great to have a job which is well-paid and connected with our hobby. But (✓) it is not possible for all of us. For many students future career options are a deciding factor when they choose ✓ university course. It is ✓ very sensible thinking way, but such a strategy can also be risky.

Money is the main advantage of choosing this kind of studies. That is why so many people who are not interested in Biology decide to study Medicine or hundreds of not artistically-minded teenagers decide to become architects. They know that this profession will always be demandable and they will earn a lot. They also don't have to be afraid of ✓ unemployed if they choose the correct faculty. In fact, the biggest companies often employ the best students before they graduate.

However, there are many bad sides of the decision based only on ✓ present situation. First of all, you can't be sure what jobs become popular in the future or ✓ lose popularity. The situation is changing so you do not have any guarantee of success even if you sacrifice what you like. Also, doing something you don't like may lead to depression or work burnout more quickly than in ✓ case of people who do something they like. If you don't enjoy the work you do, it may be difficult to be good at it and be promoted. There are many doctors or teachers who are not liked by patients or students.

Summing up, I think it's best to do market study and choose ✓ needed faculty. Then, you do something which is well-paid and you feel secure. It's a decision for the rest of your life and in my opinion (✓) security should be most important to us.

Wymagania ogólne**I. Znajomość środków językowych.**

Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].

III. Tworzenie wypowiedzi.

Zdający tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne [...] bogate i spójne pod względem treści.

Wymagania szczegółowe

1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].

5.2.R. Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.

5.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.

5.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.

Punktacja (wypowiedź oceniona zgodnie z kryteriami oceniania na str. 22–25)

Zgodność z poleceniem – 5 punktów:

elementy treści: teza adekwatna do tematu, zgodna z treścią rozprawki, zdający odnosi się do obydwu elementów tematu, i obydwu popiera kilkoma argumentami, podsumowanie wypowiedzi jest adekwatne do tematu, ale niekonsekwentne w stosunku do całości pracy, praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu;

elementy formy: poprawnie umiejscowiona teza, uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji między nimi, pełna konsekwencja w układzie graficznym pracy, długość pracy przekracza dopuszczalne granice.

Spójność i logika wypowiedzi – 1 punkt: wypowiedź zawiera kilka usterek w spójności i logice.

Zakres środków językowych – 2 punkty: zadowalający zakres środków językowych; w większości użyte są środki językowe o wysokim stopniu pospolitości, chociaż występują też fragmenty charakteryzujące się naturalnością i precyzją użytych środków językowych, np. *artistically-minded teenagers, you do not have any guarantee of success; may lead*

to depression or work burnout; występują liczne powtórzenia i drobne usterki w stylu, np. używanie form skróconych.

Poprawność środków językowych – 2 punkty: w pracy występują liczne błędy językowe oraz nieliczne błędy zapisu.